

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ СОТ

Економічна теорія володіє аргументами щодо державної підтримки сільськогосподарських виробників, одним із основних яких є особливість еластичності попиту на сільськогосподарську продукцію. Доведено, що цей попит є нееластичним - коефіцієнт еластичності складає приблизно 0,25. Це означає що для того щоб продати на 10% більше сільськогосподарської продукції, ціну на неї слід знизити на 40%. Таке співвідношення між обсягами реалізації і ціною дозволяє зробити висновок, що фермерові не вигідно нарощувати виробництво своєї продукції, тому що реалізація більшого обсягу продукції буде приносити йому менший дохід. Зниження ціни при нееластичному попиті веде до зниження доходу фермера. Однак суспільство, носієм інтересів якого є держава, вимагає збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції. Тобто існує об'єктивна потреба у підтримці державою сільськогосподарських виробників.

Державна підтримка сільського господарства існує в усіх країнах, незалежно від їх соціально-економічного розвитку, загального стану економіки взагалі, в т.ч. аграрного сектору. Форми такої підтримки різні. Серед них можна виділити:

- встановлення граничних цін (нижньої межі) на окремі види сільськогосподарської продукції. Це — так звана політика “підлоги ціни”;
- виділення коштів із бюджету безпосередньо сільськогосподарським виробникам;
- надання пільгових кредитів фермерам;
- списання (реструктуризація) боргів фермерів;

- безоплатне наукове обслуговування сільськогосподарських виробництв (дослідницька робота щодо створення високоврожайних культур та високопродуктивних порід худоби) тощо.

Приєднання України до Світової організації торгівлі та поглиблення євроінтеграційних процесів вимагають перегляду політики підтримки вітчизняних сільськогосподарських виробників із застосуванням заходів стимулювання, які дозволені міжнародними домовленостями та визнані світовою практикою. Основними важелями для формування політики підтримки з позицій СОТ є назастання заходів, які викривляють ринок (зміна цін, вплив на обсяг пропозиції продукції).

На думку Шпичака О.М. особливої уваги заслуговує частка виробництв, які знаходяться за межами товарно-грошових відносин, тому що натуральне господарство, з його точки зору, меншою мірою відчуватиме вплив входження в СОТ. Це пояснюється тим, що входження в СОТ не усуне ті чинники, які зумовили таку значну частку натурального виробництва в нашій країні. До головних причин слід віднести відсутність інфраструктури села (передусім доріг, торговельної мережі тощо), безробіття та низьку ціну робочої сили в сільській місцевості.[2, 22].

Проте тільки приблизно 34% особистих селянських господарств мають натуральний характер, решта товарний, або частково-товарний, тобто знаходяться у сфері товарно – грошових відносин. І ця досить вагома частка суб'єктів малого бізнесу у сільському господарстві знаходиться майже повністю поза зобов'язаннями нашої країни, які виникли при приєднанні до СОТ. Нагадаємо, що такими зобов'язаннями є наступні:

- доступ на ринок сільськогосподарських і продовольчих товарів;
- державна підтримка сільського господарства;
- впровадження санітарних і фітосанітарних заходів;
- експортна конкуренція у сільськогосподарській і продовольчій торгівлі.

На нашу думку, найбільш важливим серед вищенаведених зобов'язань для малого бізнесу є його державна підтримка. Найбільш значного впливу

зазнають ті сфери сільського господарства, які знаходяться в товарно-грошових відносинах. Держава має сприяти широкому розвитку малого бізнесу в сільському господарстві. Йдеться про організацію порівняно невеликих селянських господарств, насамперед на власній землі. Але для цього важливо надати їм пільгові кредити й спрямувати діяльність цих господарств у русло виробництва трудомісткої продукції, яка не потребує великих земельних площ (садівництво, виноградарство, бджільництво, виробництво овочів, ягід тощо) [1, 239].

Перевагою малого бізнесу у сільському господарстві України є виробництво трудомісткої продукції, що дає великі можливості у відношенні експорту сільськогосподарської продукції. Прикладом для наслідування може стати досвід Китаю. Трудомістка сільськогосподарська продукція - традиційна перевага китайського аграрного сектора. Після вступу до СОТ частка такої продукції в загальній структурі китайського експорту становить 70%. Україна також має сприятливі структурні, географічні, якісні умови для експорту трудомісткої сільськогосподарської продукції, який при їх належному використанні та зверненні уваги держави на сектор малого бізнесу у найближчі 5-10 років може суттєво зрости.

Література

1. Макаренко А.П. Теорія і практика державного регулювання в аграрній сфері:[Монографія] / А.П. Макаренко. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки» УААН, 2009. – 636 с.
2. Шпичак О.М. СОТ та економічні проблеми АПК України / О.М. Шпичак //Агроінком. – 2008. – № 3-4. – С. 18-23.

ЗАЯВКА

Учасника ІV Міжнародної науково-практичної конференції «Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку»

Прізвище Яворська

Ім'я Тетяна

По батькові Іванівна

Науковий ступінь к.е.н.

Вчене звання доцент

Посада докторант

Місце роботи: **ННЦ «Інститут аграрної економіки» УААН**

Тема доповіді: **НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ СОТ**

Напрямок: **Актуальні питання господарського права і процесу. Державне регулювання господарських відносин.**

Потреба в технічних засобах: **ні**

Контактний телефон, E-mail **0679646159, yavorska@bk.ru**

Домашня адреса: **72318, б-р 30-років Перемоги 7/20, м.Мелітополь Запорізька область**

Потреба у місці проживання (стандарт, напівлюкс, люкс): **напівлюкс**

Чи планується особиста участь (так/ні): **так**